

חמדות גנוזות ופנינים יקרים מעשי הצדיקים ופעולתם הליכותיהם בקודש ורום מעלתם של מרנן תלמידי הבעש"ט זי"ע וממשיכי דרכם אוצר בלום וכלי מלא ברכה מסודר וערוך מתוך שיחות הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

אור

לצדיק

הרה"ק רבי צבי הירש פרידמן מליסקא זי"ע
יומא דהילולא - י"ד אב תרל"ד

רבים גויסו, ואף בחורים יהודים רבים קבלו צווי גיוס. מלחמה היא דבר מסוכן, אף אחד לא שש ללכת לחזית, אולם עבור בחורים יהודים היה כאן סכנה נוספת, מלבד הסכנה הגשמית הייתה כאן גם סכנה רוחנית...

החיים בצבא בין גויים לא הוסיפו יראת שמים רבה לבחורים הצעירים ורבים מהם חזרו לביתם שלמים בגופם אבל לא בנפשם, נהפכו לגוים גמורים רח"ל!

'כי השוחד עוור עיני חכמים' אומר הפסוק, אפילו חכמים השוחד מעורר, וודאי שהוא יכול לשכנע את פקידי הצבא המגושמים, שוחד הוא הפתרון שעזר לבני ישראל לכל אורך גלותם הארוכה. מיד נרתמו העסקנים וחיפשו מיהו האחראי על רשימת המגויסים בכל עיירה, חיפשו את מי אפשר לשחד, וכך נצלו בחורים רבים מאימת הצבא.

מקלוש סופר העיירה פוטיק היה אנטישמי לא קטן, לשנאתו ליהודים לא היה גבול, ושחרור היהודים מהצבא לא מצא חן בעיניו כלל, יהודים שנואי נפשו נפטרים מחובת הגיוס תמורת כסף! אולם למרות שנאתו הגדולה ליהודי העיירה חשש מקלוש לדווח לשלטונות על חלוקת הפטורים תמורת כסף, פחד מנקמתם של פקידי הצבא ששלשו כסף רב לכיסם.

רעיון נצנץ במוחו "אם אני יכול למנוע זאת לפחות ארוויח גם אני מכך". פנה מקלוש ליהודי העיירה והודיע להם "נודע לי על תעשיית השחרורים מהצבא בעד בצע כסף, אני יכול לעצור זאת בכמה מילים... מוכן אני לנצור את לשוני בתנאי שאקבל תשלום על כל בחור המשתחרר מצבא". הרבה ברירות לא היו ליהודי העיירה פוטיק והם נאלצו לשלם למקלוש ככל שדרש.

אברך צעיר היה חצק'ל, וכמו רבים בני גילו גם על ראשו ריחפה גזרת הגיוס. אביו ר' יעקב שאדם אמיד היה העביר כסף רב לפקידי הצבא כדי לשחררו מחובת הגיוס. אולם גם למקלוש מגיע לקבל את חלקו, דרכו פנה לביתו של ר' יעקב ודרש מאביו של חצק'ל 'דמי לא יחרץ' כדי שלא ילשין על בנו לשלטונות. "בית נאה יש לו" חשב מקלוש לעצמו כאשר נכנס אל ביתו של ר' יעקב, "כנראה יהודי זה הינו מראשי הקהל,

הרה"ק רבי צבי הירש (רבי הערש'ה) מליסקא זי"ע נולד בה' באייר תקס"ח לאביו רבי אהרון פרישמן ולאמו הרבנית שרה בעיר אוהעל אשר במזרח הונגריה. שם משפחתו היה פרישמן אך הוא שינה אותו לפרידמן כדי להמנע מגיוס לצבא. בגיל צעיר התוודע רבי צבי הירש לאורו של הרבי הקדוש מאיהעל רבי משה טייטלבוים בעל ה'ישמח משה' ודבק בצלו ושתה מממיו.

אף שחסה רבי צבי הירש תחת צלו של ה'ישמח משה' נהג להסתופף בצלם של צדיקים נוספים, ביניהם רבי ישראל מרז'ין, רבי מאיר מפרמישלאן, ורבי שלום מבעלז. בעצת רבו בעל ה'ישמח משה' החל רבי צבי הירש לשמש כרבה של העיר ליסקא שבמזרח הונגריה, ורבים רבים נהרו אל ביתו מכל רחבי הונגריה לקבל את ברכתו ועצתו.

בשנת תרל"ד ב"ד אב נסתלק הרבי הקדוש רבי צבי הירש מליסקא לבית עולמו, ונקבר בעירו ליסקא. את מקומו של הרבי צבי הירש מילא חתנו רבי חיים פרידלנדר. הרבי השאיר אחריו את ספריו הקדושים "אך פרי תבואה" ו"הישר והטוב", ואף תלמידים רבים, שהמפורסם שבהם הוא רבי ישעיה מקרסטיר שהחל לשמש באדמו"רות לאחר פטירת רבו הגדול.

'נתן בו את עיניו ועשהו גל של עצמות'

מוסיף האור החיים ואומר זהו שאומרים חז"ל 'נתן בו את עיניו ועשהו גל של עצמות', צדיקים יכולים להמית על ידי הבטה!

כיצד יכולים צדיקים להמית על ידי הבטה בעיניים?

אומר האור החיים כאשר צדיק מביט באדם רשע נמשך ניצוץ הקדושה המחיה את אותו רשע אל נפש הצדיק כמו ברזל הנמשך לאבן השואבת, וברגע שניצוץ הקדושה יוצא מגופו של הרשע ונשאר בו רק חלק הרע, מת הרשע והוא הופך לגל של עצמות, מאחר שאין לרע קיום בלא חלק וניצוץ בקדושה.

גוי שלא מקבל שוחד חייב מיתתו...

מעשה נפלא מסופר על ר' ישעיה'לה מקרסטיר תלמידו הגדול של הרבי הקדוש רבי צבי הירש מליסקא, היו אלו הימים טרום מלחמת העולם הראשונה, צחצוחי חרבות נשמעו בכל מקום, ברור היה לכולם שמלחמה עצומה עומדת לפרוץ, אירופה כולה כמו עמדה על חבית נפץ מחכה לגפרור שיצית את הכל.

בעת שכזו ממשלות אירופה לא שקטו על שמריהם, כל מדינה ומדינה עסקה בחיזוק כוחה, בגיוס חיילים רבים לצבאה. כך גם היה בהונגריה, צווי גיוס נשלחו, ורבים

כיצד הרג הקב"ה את בכורי מצרים?

ויאמר משה כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים. ומת כל בכור בארץ מצרים, מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הריחים וכל בכור בהמה. (שמות יא ד-ה)

האור החיים הקדוש אומר פירוש נפלא על פסוק זה: 'כל חלק רע שבעולם בהכרח כי יהיה לו דבר המעמיד כל שהוא מהחינוי שהוא בחינת הטוב, כי חלק הרע שם מיתה יש לו, ואין יחיה ויהיה במציאות? ואין צריך לומר שיתנועע וילך כבעלי חיים? לזה בהכרח שיהיה בו חלק כל שהוא מבחינה הנקראת חיים וזה חלק טוב'.

מלמד אותנו האור החיים יסוד חשוב, לכל דבר רע יש שייכות אל הקדושה המחיה אותו, ולולי היה בו חלק בקדושה לא היה לו כל קיום בעולם. ממשך האור החיים ואומר כל ניצוץ של קדושה נמשך אל הקדוש ברוך הוא אל מקור הקדושה. בעת שעבר הקב"ה במצרים נמשכו כל ניצוצות הקדושה שהחיו את בכורי במצרים אל מקורם - אל הקדוש ברוך הוא, וברגע שיצאו ניצוצות הקדושה מבכורי מצרים לא היה להם קיום, לא היה להם מה שיחיה אותם.

כדי להרוג את המצרים הקב"ה גילה את כבודו בארץ מצרים ונמשכו כל ניצוצות הקדושה אל מקורם, כך מתו כל בכורי מצרים!

צדקה מהודרת

'די מחסורו אשר יחסר לו'

בעיר בראשוב שבהונגריה חי יהודי יקר בשם ר' מרדכי, תלמיד חכם מופלג, ואף ממון רב היה ברשותו, תורה וגדולה היו על שולחן אחד. אולם לא לעולם חוסן, ביום מן הימים התהפך הגלגל על ר' מרדכי מיודעינו, כל הוננו הגדול אבד בעסק רע...

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא!

זמן מה עבר ובתו הגדולה של ר' מרדכי הגיעה לפרקה, החלו לדבר בה נכבדות. ר' מרדכי שידע תורה מהי לא הסכים להתפשר במאומה, חיפש לבתו חתן ירא שמים תלמיד חכם הדבוק בברותיו הקדושים. ובסימן טוב ובמזל טוב באה בתו בברית אירוסין עם החתן המהולל מהעיר הסמוכה. שמחה גדולה שררה בביתו "הנה, על אף מצבנו הקשה זכינו ביהלום שכזה".

למרות השמחה הגדולה עננה כבדה העיבה על שמחתו של אבי הכלה, ר' מרדכי התחייב סכום עצום לנדוניה כדי שחתנו יוכל להמשיך לשקוד על תלמודו ולעלות במעלות היראה. "מנין אביא סכום גדול שכזה, כיצד אשלם את דמי הנדוניה?!" מחשבה זו טרדה את מנוחתו של ר' מרדכי בימים ובלילות.

חצי שנה עברה ומועד החתונה התקרב, באחד הימים הגיע מברק מעיר הסמוכה, הורי החתן רוצים להיפגש כדי לקבוע מועד לשמחה הגדולה, "אולם קודם לכן" כותבים הורי החתן בשולי המכתב, "רוצים אנו שתשלישו את דמי הנדוניה אצל אדם נאמן".

"מה אעשה? מנין אשיג סכום כסף גדול כל כך, בעבר הלא רחוק היה סכום שכזה עניין של מה בכך, אולם כעת זהו למעלה מיכולתי".

ימים מספר עברו ומברק נוסף נשלח מהורי החתן, נראה היה שההורים מאבדים מעט מסבלנותם "מדוע אינכם מגיבים!" כתבו, "חשוב לנו לדעת מה קורה עם כספי הנדוניה". בלית ברירה שלח ר' מרדכי שליח לבית מחותניו ובקש מהם לבל ידאגו "יש לי מעט קשיים אולם בזמן הקרוב הדבר יסתדר על הצד הטוב ביותר".

אולם גם הימים שחלפו לא הביאו עמהם בשורה. לר' מרדכי לא הייתה שום אפשרות לגייס את סכום הנדוניה הגדול. סבלנותם של המחותנים תמה, בביתו של ר' מרדכי התקבל מברק ובו מתריעים המחותנים "אם עניין הנדוניה לא יוסדר עד סוף החודש איננו רואים את עצמינו מחוייבים לקיים את השידוך..."

עיניו של ר' מרדכי חשכו, כיצד יישא את כאבה של בתו הכלה, כיצד ניתן לבייש כך את בת ישראל? ר' מרדכי מבין שעליו לקום לעשות מעשה, החליט ליטול את רגליו לנסוע אל הרבי ר' הרשל מליסקא מתלמידי המובהקים של הישמח משה. שמועות רבות הגיעו לאוזניו על הרבי הקדוש מליסקא כיצד מסייע הוא לכל דל ונדכה, אם בעצה וברכה, אם בממון רב שחילק לכל נצרך.

קטן - בשוחד מועט יש להעבירו מן העולם. "הזמן נא לביתי את ר' שרול העגלון" ציווה הרבי למשמשו, "ברצוני לנסוע עוד היום לקברו של מורי ורבי ר' צבי הירש מליסקא ולפעול ישועה עבור יהודי זה ועבור כל אנשי עיררתו".

שעה ארוכה עמד הרבי הקדוש ר' ישעיה'לה מקרסטיר על ציונו של רבו הקדוש רבי צבי הירש מליסקא והתפלל ברגש על כל צרות עם ישראל בגלות המרה. לפתע הזכיר הרבי את שמו של האברך ר' חצק'ל, פניו של הרבי השתנו והוא החל לעשות תנועות משונות, נראה היה שכעת פועל הרבי בעולמות העליונים שלא כדרך הטבע.

דקות ארוכות ארכה תפילתו של הרבי על חצק'ל האברך, ולאחריהם פתח הרבי את עיניו ואמר לר' יעקב אביו "יכול אתה לחזור לביתך, כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך!"

ברגלים קלות עשה ר' יעקב את דרכו לביתו, הן הרבי אמר שאין מה לחשוש! חלפה לה הצרה!

מיד כאשר נכנס ר' יעקב אל ביתו רצו לעברו בני ביתו ואמרו לו "אבא לא תאמין, מקלוש נעלם! ימים ארוכים שאינו נמצא בעיר!" "הוא לא נעלם" הגיב האב, "הרבי הקדוש ר' ישעיה'לה העלים אותו, הרבי אמר שמקלוש נמצא בעולם האמת..."

מספר ימים לאחר מכן הגיע למועצת העיר פוטיק מברק בהול מהעיר רומא אשר באיטליה, חדשות מסעירות היו במברק 'מקלוש לבלר העיירה נמצא ירוי בחדרו במלון! אורחי המלון מספרים שבשעת צהרים מוקדמת שמעו יריות וכאשר רצו למקום מצאו את מקלוש מתבוסס בדמו'.

"רגע!" זעק ר' יעקב, "באותה שעת צהרים עמד הרבי הקדוש מקרסטיר על ציונו של רבו הקדוש רבי צבי הירש מליסקא והתפלל עלינו, בדיוק באותה השעה נהרג אותו גוי רשע!"

כאשר מעשה זה הגיע לאוזניו של ר' הרצקל מראצפט אמר: "ר' ישעיה'לה מקרסטיר יכול היה להרוג כמה צוררים בכל יום, אולם הרבי לא עשה זאת, רגיל היה לומר "גוי צריך לקבל שוחד, אולם אם הוא לא רוצה לקבל שוחד, או שהוא דורש דמים מרובים אין ברירה אלא להעבירו מן העולם במיתה משונה". "יש לנו קבלה שערל חייב להכניע את עצמו, ואם הוא לא מכניע את עצמו אז הוא משכיב את עצמו. א גוי, אודער הער בייגט זעך, אודער הער לייגט זעך..."

כאשר גוי מקבל שוחד יש לו זכות קיום, יש מקום לניצוצות הקדושה להתדבק בו. אולם כאשר גוי מיצר לישראל ולא ניתן להפטר ממנו על ידי ממון, סרות ממנו ניצוצות הקדושה והוא מאבד את זכות קיומו בעולם, נהפך לגל של עצמות, גוש של חומר בלא נשמה.

ממעשה זה אנו למדים על כוחו הגדול של הרבי הקדוש רבי צבי הירש מליסקא ושל תלמידיו הקדוש שפעל ישועות גדולות ועצומות בכוחו של רבו הגדול.

כאן אוכל לקבל כסף רב!"

בני הבית שהבינו מה מטרת ביקורו של מקלוש, מיהרו להגיש לו את מעטפת הכסף אשר הכינו מראש, אולם את מקלוש זה לא סיפק "רק אלף זהובים!" הרעים קולו של הגוי, "נראה לכם שאני מקבץ נדבות?"

"כך משלמים כולם" ענו בני הבית הרועדים, "אלף זהובים זה תעריף לעניים שאין ידם משגת, לבי הרחום אינו נותן לי ליטול מהם כסף רב ונוטל אני מהם 'רק' אלף זהובים. אולם עשירים... עשירים צריכים לשלם יותר! פחות משלושת אלפי זהובים אין על מה לדבר".

ברירה רבה לא הייתה להוריו של חצק'ל, והם נאלצו לשלם את הסכום במלואו, הן לא יתכן שבנם הצדיק יאלץ לשהות בין גויים גסים ומרושעים. אולם תאבוננו של מקלוש לא תם, הבין שזהו מכרה זהב. למחרת שוב הגיע מקלוש לביתו של ר' יעקב והפעם דרישה חדשה בפיו, "חדשות רעות בפ"י אמר מקלוש, "אני עשיתי את חלקי, מחקתי את שמו של בנכם מהרשימות, אלא שמישהו הלשין! מישהו הלשין לפקידות הבכירה שבנכם השתחרר מהצבא בעד שלמונים הגונים".

"אולם אל דאגה" המשיך מקלוש, "יש ביכולתי למחוק שוב את בנכם מהרשימות, אולם לכך צריך אני כסף רב כדי לשחד הפקידים שיעלימו עין מהדבר, הביאו לי ששת אלפי זהובים וראו את העניין כמסודר".

נשמתו של ר' יעקב נעתקה, ששת אלפי זהוב... סכום עתק, אולם מה לא יעשה למען בנו החביב, ובלית ברירה נאלץ לשלשל לידי הגוי החמדן את הסכום כולו.

ימים מספר עברו, ושוב דפיקות על הדלת, שוב מקלוש... פניו של ר' יעקב חוורו, מה עכשיו?! עד מתי יסחוט אותנו אותו גוי מרושע, עד שלא נמכור את ביתנו היפה לא יירגע תאבוננו הגדול של מקלוש! "מצב זה אינו אפשרי" אמרה זוגתו של ר' יעקב "נסע נא לקרסטיר לרבי הקדוש ר' ישעיה'לה מקרסטיר אולי הוא יוכל להעתיר עבורנו, הן כך לא ניתן להמשיך".

ביתו של הרבי הקדוש מקרסטיר שקק חיים, בחורים רבים שהו בביתו הסתתרו מאימת הצבא, והרבי דאג לכל מחסורם כאב רחום. "מה הפיר? פנה הרבי לר' יעקב בקול רך, כעת מול עיניו הטובות של הרבי לא יוכל היה ר' יעקב לעצור את בכיו, "רבי, הושיע! מה אעשה? פקיד הצבא נטפל לבני הצעיר ודורש ממני שוב ושוב הון רב כדי לשחרר את בני מאימת הצבא".

"את כל הוני מאיים אותו גוי לקחת ממני!" בכה ר' יעקב.

לקול בכיו של ר' יעקב נכנסה הרבנית אל החדר, מצוקתו נגעה לליבה. "רבי" אמרה הרבנית, "נקי יהיה לביתו שנה אחת" אומרת התורה, לא יתכן שבנו אברך משי שהתחתן לאחרונה ילך לצבא".

שקט השתרר בחדר, הרבי עצם עיניו ושקע בהרהורים, לפתע התנער "מקובלני ממורי ורבי הרבי הקדוש ר' צבי הירש מליסקא שאם לא ניתן להפטר מגוי בדבר

"היכן ביתו של הצדיק?" שאל ר' מרדכי עם הגיעו לליסקא, "וודאי מתכוון אתה למורינו רבינו רבי צבי הירש, ביתו נמצא לא הרחק מכאן, אולם כעת הרבי אינו שווה בו, נסע לשבועיים ימים לקהילת מונקאטש. קהילות רבות נהנות מאורו של הצדיק, ואחת לתקופה נוסע הרבי לערי הסביבה להשפיע את אור האמונה ואת חומה של החסידות בכל מקום בו יש יהודים".

ר' מרדכי התיישב על אבן קטנה בצד הדרך דמעות זלגו מעיניו, לא נותרו לו מעות כדי לנסוע למונקאטש, ואף רגליו לא יעמדו בטורח המסע. "מה יהיה על בתי המסכנה, וכי נגזר עליה לשבת בביתי עד שילבינו שערותיה..."

יד חמה לטפה את גבו, ר' ייד מה לך? מדוע תבכה?" בכיו של ר' מרדכי שכך מעט, הוקל לו, "אל הרבי באתי" אמר ר' מרדכי, "את כל חסכוניי כיליתי עבור מסע זה, אולם בהגיעי הנה גיליתי שהרבי אינו נמצא בעיר, ופרוטה אין ביד..."

"אל נא תבכה" אמר לו היהודי הרחמן, "קח נא מספר מטבעות שכור עגלה נוחה וסע אל הרבי, בטוח אני שבמהרה תיוושע". אבן נגולה מליבו של ר' מרדכי, הנה הקב"ה לא עזב חסדו מאיתו, יכול הוא להמשיך במסעו אל הרבי הקדוש, חש בליבו כי קרובה ישועתו לבוא.

זמן רב חיכה ר' מרדכי מחוץ לחדרו של הרבי, יהודי מונקאטש ידעו לנצל את בואו של הצדיק לעירם וגדשו בהמוניהם את הבית, מי לעצה, מי לברכה, ומי לבקש דעת והכוונה בעבודת השם. "רבי", זעק ר' מרדכי מיד כשנכנס אל הרבי הקדוש, "התהפך עלי הגלגל, הפכתי לעני מרוד, אך בקושי אני משיג מעט לחם לתת לילדי! אולם עד עתה הצלחתי להתקיים, אולם כעת..." כאן נשבר קולו של ר' מרדכי והחל מתייפח, "בתי המסכנה, וכי נגזר עליה להמתין בביתי עד שילבינו שערות ראשה, כיצד תוכל לסבול את הבושה הכרוכה בביטול השידוך!"

הרבי הביט בעיניו הטובות, מלטף ומרגיע, "מהו סכום הנדוניה?" שאל הרבי בקול רך, "מאה רייניש" ענה ר' מרדכי בקול שקט, מצפה שהרבי ינזוף בו על כך שהתחייב סכום כסף כה גדול, אולם הרבי לא נזף, וגם לא בירך... הרבי התכופף למגירת שולחנו הוציא סכום כסף ואמר "הא לך מאה רייניש לנדוניית בתך, ועוד עשרים רייניש להוצאות החתונה".

ר' מרדכי עמד משתומם, לרגע לא ציפה לצאת מחדרו של הרבי עם הכסף, וודאי לא עם הסכום כולו. הרבי הביט בו בעיניו הטובות שמח בשמחתו "סע נא לביתך, הן שמחה גדולה היא לחתן בת, וודאי את בתך הבכורה".

בחדרו של הרבי עמד אחד מזקני העיר מונקאטש והדבר לא מצא חן בעיניו, לא מצא חן בעיניו שהרבי הקדוש מליסקא נותן סכום כה רב ליהודי זר מהעיר מבראשוב,

מאה רייניש! מדוע לא ניתן להסתפק בנדבה מועטת, ואותו יהודי ימשיך בדרכו ויאסוף כסף משאר בני העיר. "רבי" פנה אותו זקן אל הרבי, "תורה היא וללמוד אני צריך", מדוע נתן הרבי לאותו עני את כל מחסורו, יכול היה הרבי לתת לו רק חלק מהסכום הנדרש, ולאחר מכן ימשיך ויסתובב בין אנשי מונקאטש ויאסוף את שאר הסכום?"

הרבי הקדוש ר' צבי הירש הרים את עיניו הקדושות והביט באותו יהודי זקן במבט חודר, "שאלת מנין לקחתי הנהגה זו" אמר לו הרבי בקול שקט וחד, "שאלת מנין לי שיש לתת לעני את כל מה שזקוק לו? הקשב נא היטב למה שאספר לך".

"צעיר לימים הייתי, והפרוטה לא הייתה מצויה בכיסי, לפרנסתי הייתי מלמד תשובה, אבל ההצלחה לא האירה לי פנים, הוריהם העניים של התלמידים לעיתים שלמו את שכרי, ולעיתים לא יכלו לשלם... ואני מה אעשה, וכי אזרוק ילד יהודי לרחוב בגלל שאין לאביו כסף לשלם למלמד?"

"אולם דבר לא היה חסר לי" המשיך הרבי, "שמח הייתי בחלקי, מאושר בזכות ללמד תורה את ילדי ישראל! דבר אחד היה קשה מנשוא עבורי, עז רצוני היה לשבות בצלו של רבי הקדוש השר שלום מבעלזא, אולם פרוטה אין".

היה זה סמוך לחג השבועות, רצון עז תקף אותי, ליבי משך אותו אל מקום האור והלהבה, אל בעלזא, הן לא ניתן להישאר בבית בחג הקדוש! אולם מה אעשה, כיצד אוכל להגיע אל הרבי אם פרוטה אין בכיסי".

"חשבתי להתייאש" המשיך הרבי, "אולם ליבי לא נתן לי, הלב ציווה על הרגלים להתחיל לנוע, להתחיל ללכת אל הרבי. וכך הלכתי ימים ארוכים משרך את רגליי בצידי הדרכים. באחד הימים עברתי בסמוך לעיר הגדולה למברג". "אכנס לעיר הגדולה" חשבתי, "אנוח מעט, ולאחר מכן אמשיך בדרכי".

ברגלים כושלות נכנסתי אל בית המדרש הגדול שבעיר צונח באפס כח על ספסל העץ הגדול, זמן רב ישבתי כך ובינתיים בית המדרש שקק חיים, חסידי בעלזא רבים נכנסו אל בית המדרש. חסידים רבים שהיו בדרכם לעבר בעלזא עצרו לתת מנוחה לעצמותיהם בעיר הגדולה למברג.

"אנא ר' ייד" פניתי לראש קבוצת החסידים, "האם אוכל להצטרף אליכם, רגלי נפוחות ממאמץ הדרך?" בקשתי בקול מתחנן. "שישים פרוטות" ענה לי אותו אברך בקור, "אין בכיסי אפילו פרוטה אחת!" אמרתי לו, "אנא רחם עלי, עז רצוני לשהות במחיצתו של הרבי הקדוש מבעלזא בחג השבועות".

הסברי ותחנוני לא הרשימו את אותו אברך, "שעתיים יש לך, הרם את רגליך והסתובב בעיר בין הבתים והחנויות, תאסוף ששים פרוטות ותצטרף אלינו, בלא זה תצטרך לעשות את החג כאן בעיר למברג". מעולם לא קיבצתי נדבות, בושה גדולה שטפה אותי, לרגע חשבתי להתייאש

לעשות את החג בעיר למברג, אולם הלב הבוער לא הסכים לשמוע על כך, נמשך אל האור, אל הקדושה השוכנת בעיר בעלזא.

מנהג מעניין היה לאנשי למברג באותם השנים, במקום לתת מעות נהגו לתת לעניים משהו ממלאכתם. האופה נתן לחמנייה קטנה, החייט כפתור, והסנדלר מסמר. זמן רב סבבתי בין חנויות העיר אולם השלל היה מועט, אחד נתן לי חוט, השני כפתור, והשלישי חתיכת בד קטנה. אולם אני אינני זקוק לחפצי ערך, זקוק אני רק לשישים פרוטות.

לאחר דקות ארוכות נכנסתי לחנות קטנה לממכר דסקית, בעל החנות קיבל את פני בסבר פנים יפות, וכדרך אנשי העיר נתן לי משהו ממרכולתו שתי מחטים... ראשי הסתחרר עלי מה אעשה במחטים? כיצד יסייעו לי כמה מחטים וכפתורים להגיע אל הרבי הקדוש מבעלזא! בכי גדול שטף אותי, מנקז לתוכו את כל הצער הטרחה והמאמץ שהיו מנת חלקי עד כה.

בעל החנות נבהל, לא הבין מדוע, "מה לך יהודי יקר, מדוע תבכה?"

"דרך ארוכה עשיתי מביתי אל העיר למברג, ימים רבים שרכתי את רגלי בדרכים, אולם עתה כשל כוחי, אין בכוחי לצעוד את יתרת הדרך אל העיר בעלזא, אולם פרוטה אין בכיסי, וכי כל עמלי היה לשוא?"

"לאיזה סכום זקוק אתה כדי להגיע לבעלזא?" שאל אותי בעל החנות. "לשישים פרוטות" עניתי. "יהודי יקר" אמר לי בעל החנות, "אל תצטער. קח נא שישים פרוטות וסע בשמחה אל הרבי הקדוש, רק אל תשכח להזכיר אותי לפני הרבי הקדוש מבעלזא".

"באותו רגע גמלה החלטה בליבי" סיים הרבי את סיפורו, "אם יעזור לי הקב"ה ואוכל לקיים מצות צדקה, אתן תמיד לעני את כל מחסורו, כפי שנאמר בפסוק 'די מחסורו אשר יחסר לו', כדי שחס וחלילה לא יצטרך לעבור את מסע התלאות שאני עברתי".

הרבי סיים את סיפורו ונעץ עיניים חודרות באותו זקן. אותו יהודי לא הבין מה רוצה ממנו הרבי, כיצד קשור אליו מעשה זה. "אינך מבין?" אמר לו הרבי, "ממך למדתי! ממך למדתי לתת לעני את כל מחסורו! אתה אומנם אינך זוכר, אולם אני זוכר זאת... אתה הוא האיש! אתה הוא האיש שהקשחת את ליבך על אברך מסכן ועני, אתה הוא האיש ששילח אותי לקבץ נדבות בין חנויות העיר למברג..."

"רבי, סלח לי" התחנן הזקן, "בוש אני במעשי, בוש אני שלא הסכמתי לצרף את הרבי הקדוש מליסקא לנסיעה אל הרבי מבעלזא. מהיום והלאה מבטיח אני ללכת בדרכו של הרבי ולהעניק לכל עני באשר הוא די מחסורו אשר יחסר לו".

הבא נלך גם אנו בדרכו של הרבי הקדוש מליסקא, נעזור לכל עני ואביון כפי יכולתנו, והעיקר לחשוב עליו, להרגיש את כאבו, ולסייע לו ככל שניתן.